

Nová národní přírodní památka Lom Československé armády chrání největší projekt ekologické obnovy v ČR

26.9.2025 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo s účinností k 4. říjnu 2025 nové unikátní zvláště chráněné území - národní přírodní památku Lom Československé armády. Nachází se v Mostecké uhelné pánvi a má rozlohu přes 12 kilometrů čtverečních. Zahrnuje podstatnou část zbytkové jámy stávajícího lomu včetně vznikajícího jezera a představuje vůbec největší plochu v České republice, která byla po těžbě ponechána přirozeným přírodním procesům. Z původní plochy hnědouhelného velkolomu ČSA jde přibližně o jednu třetinu území.

Na místě bývalé těžební jámy se vytvořila pestrá mozaika stanovišť - od suchých stepí a erozních strží přes tůně a mokřady až po samovolně vznikající lesostep. Dnes hostí mimořádné množství vzácných druhů v České republice, včetně klíčových populací lindušky úhorní a bělořita šedého a je jedním z přírodně nejceněnějších území střední Evropy.

„Vyhlášením národní přírodní památky Lom ČSA se nám podařilo propojit ochranu jedinečné přírody s novými možnostmi pro turistický a udržitelný rozvoj regionu, který byl dlouho zatížen těžbou uhlí. V České republice máme jen málo míst v otevřené krajině, kde má příroda prostor k samovolnému vývoji. Jedním z mála jsou tyto nerekulтивované plochy v lomu ČSA, kde vzniklo opravdu pestré společenství rostlin i živočichů. Přirozený způsob obnovy zároveň přináší významnou finanční úsporu, kterou by jinak těžbař investoval do konvenční rekultivace s podstatně menším pozitivním efektem pro místní přírodu. Tyto ušetřené finance tak prostřednictvím Státního fondu životního prostředí poputují zpět obcím nacházejícím se v katastru lomu ČSA. Podporu mohou využít na projekty zlepšující kvalitu života, tedy např. obnovu krajiny nebo podporu místního rozvoje,“ říká ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL).

Vyhlášení nové národní přírodní památky je výsledkem dlouhodobé přípravy a spolupráce státních institucí z resortů životního prostředí a průmyslu a obchodu, samospráv a těžební společnosti. Tímto projektem se několikrát zabývala také vláda ČR.

Do budoucna se počítá s postupným zpřístupněním území veřejnosti. Nejprve musí těžební společnost dokončit bezpečnostní sanace, schválené rekultivační práce a celkovou likvidaci lomu. To by mělo proběhnout do konce roku 2027. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, která se stane správcem území, následně oblast zpřístupní. Postupně by se měla vybudovat návštěvnická infrastruktura - naučné stezky, které se zaměří na zdejší přírodní, ale i industriální památky a přeměny krajiny v čase. Dále jsou v plánu vyhlídková místa a pozorovatelný ptáků či dalších zvířat.

Do národní přírodní památky bude možné vstoupit hned z několika směrů a prozkoumat ji na kole nebo pěšky. „Věřím, že se městu Horní Jiřetín podaří zrealizovat připravovaný Dům přírody situovaný na samé hranici lomu v centru bývalé obce Albrechtice u Arboreta Jezeří. Území bychom chtěli návštěvníkům plně zpřístupnit v roce 2028,“ říká **Pavel Pešout z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.**

Další informace, odpovědi na časté dotazy a související dokumenty jsou k dispozici zde.

Veronika Krejčí & Tiskové oddělení MŽP

tel.: 267 122 835 nebo 267 122 058

e-mail: tiskove@mzp.gov.cz

lom ČSA

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/nova-narodni-prirodni-pamatka-lom>